

World Watch List 2020

Analys: Fem trender i årets World Watch List

Innehåll

- 1) Militant islamism sprider sig till svaga afrikanska stater söder om Sahara
- 2) Militant islamism sprider sig över Syd- och Sydostasien
- 3) Den organiserade brottsligheten sprider sig i Latinamerika och drabbar kristna som ifrågasätter den
- 4) Risken att bli förföljd blir digital: Övervakningsstaten på frammarsch
- 5) Kristendomen är på tillbakagång i Syrien och Irak på grund av stridigheter och politisk oro
- 6) Några goda nyheter?

1. Militant islamism sprider sig till svaga afrikanska stater söder om Sahara

Sedan Libyens president Gaddafi störtades och det uppstod ett maktvakuum i Libyen väller en våg av islamism över ett antal länder. I bakgrunden finns pengar, vapen, droger och organiserad brottslighet som sprider sig söder om Sahara. I svaga eller "bräckliga" stater, där myndigheterna inte förmår uppehålla lag och ordning, får utsatta kristna minoriteterna inte det skydd de behöver. Presidenten i Mali (plats 29 i WWL 2020) sa till exempel i november 2018 att landets själva existens är hotad av jihadister.

Militanta islamister utnyttjar olika stammar, liksom etniska och socioekonomiska grupper, för att skapa förutsättningar för nyrekryteringar och ökat inflytande. Detta äventyrar i sin tur det internationella säkerhetsläget.

Mali, Burkina Faso, Niger, Tchad och Mauretanien har en gemensam specialstyrka, med stöd från Frankrike, för att bekämpa jihadister. Trots det fick bland annat 37 personer sätta livet till i oktober 2019, när en konvoj från ett kanadensiskt gruvbolag råkade ut för ett bakhåll i Burkina Faso.

Även om det sällan syns i nyhetsrubrikerna så är kyrkor – liksom en del andra mål – mycket utsatta. Burkina Faso (plats 28), sedan länge känt för sin religiösa tolerans, har för första gången hamnat bland de 50 länderna på World Watch List. Det gäller även Kamerun (plats 48).

I Burkina Faso har situationen förändrats dramatiskt för de kristna. Mer än 20 katolska präster har fått sätta livet till och protestantiska pastorer och deras familjer har dödats eller kidnappats av militanta islamister. Bybor som bär kristna symboler uppmärksammas direkt och dödas omedelbart. Jihadister ersätter skolor med vad lokalbefolkningen kallar "arabiska" skolor. Kyrkor, butiker och vårdinrättningar bränns ner.

"Invånarna ställdes inför ett ultimatum av de islamistiska terroristerna, som befallde dem att antingen

konvertera till islam eller lämna sina hem”, uppger en källa. En annan person som vill vara anonym säger: ”[Kristna] ... ingår i jihadisternas planer när de med avsikt sprider terror, lönnmördar medlemmar av den kristna folkgruppen och tvingar [de] som är kvar att fly efter varningar om att de kommer tillbaka om tre dagar – och att de inte vill se röken av några kristna då.”

Ett exempel är från april 2019. Militanta islamister kom till en gudstjänst i en by i Burkina Faso. De tog på alla mobiler och identitetskort, samlade ihop biblar och brände upp dem, innan de tog ut pastorn och sex andra och sköt dem. En person överlevde. I landets norra delar har över 200 kyrkor stängts. Tusentals församlingsmedlemmar har sökt sig till flyktingläger eller har sökt skydd hos vänner i huvudstaden Ouagadougou eller i de centrala och södra delarna av landet. I Burkina Faso finns också grupper knutna till al-Qaida i Nordvästafrika, som fortsätter hålla utländska missionärer och hjälparbetare som gisslan – en del av dem i flera år.

Den kraftfulla blandningen av radikal islam och djupt rotade regionala och lokala motsättningar fick ledaren för Human Rights Watch i Sahelregionen att i december 2018 uttala sig om Mali: ”Milisgruppernas mord på civila i centrala och norra Mali tilltar i helt okontrollerad omfattning.” Församlingsverksamhet är farligt i områdena, där olika radikala islamistiska grupper styr folks vardagsliv.

I Kamerun (plats 48) kan myndigheterna inte garantera medborgarnas säkerhet. Landet upplever våldsamheter längst i norr, vilket fortfarande är ett fäste för Boko Haram. I sydväst tilltar oroligheterna efter att den engelsktalande befolkningen har gjort uppror mot det fransktalande majoritetsstyret. Det är dessutom ett av de mest korrumperade länderna i världen.

Längst i norr innebär den islamiska radikaliseringsen ett hot mot kristna som tvingats lämna sina hem, och församlingarnas verksamhet störs ständigt. Kristna kvinnor med muslimsk bakgrund tvingas gifta sig med muslimer eller riskerar att bli bortrövade av Boko Haram. Muslimer tvingar kristna släktingars barn att delta i koranundervisning. Även om Boko Haram besegras har den islamistiska ideologin redan gjort stora framgångar bland regionens ungdomar. En återgång till ett harmoniskt samhälle är endast möjligt om islamismen tappar sitt grepp.

Det finns åtminstone 27 kända, aktiva islamistgrupper i olika delar av Afrika söder om Sahara, förutom medlemmar eller före detta medlemmar av Seleka och andra milisgrupper som fortfarande krigar i Centralafrikanska republiken (plats 25, ner från plats 21 i WWL 2019).

Situationen blir alltmer komplex med ständigt nya kriminella grupper. Det är vanligt förekommande att människor mister livet och att egendomar eller kyrkor bränns ner. I november 2018 satte milismän katedralen i Alindao i brand och ödelade det flyktingläger som kyrkan drev. Vid händelsen miste två präster och en pastor livet tillsammans med minst 112 andra, majoriteten av dem var kristna. I maj misstänktes före detta medlemmar av Seleka för att ha släpat ut en 77-årig europeisk nunna från hennes hem nära gränsen mot Tchad och sedan skurit halsen av henne.

I Nigeria (plats 12) har en internationell krisgrupp uppgett att muslimska herdar från fulanistammen har sex gånger fler liv på sitt samvete än Boko Haram. Precis som tidigare år utförs ständiga attacker mot lantbrukare, kyrkor och hela byar i landets norra och centrala delar. Enligt FN:s flyktingkommission sprider sig våldsamheterna från nordost till nordväst och till mittenbältet, när diverse beväpnade och kriminella grupper fortsatt härjar i olika befolkningsområden. De dödar, våldtar, plundrar, bränner ner och kidnappar för lösensummor, bland andra flickor så unga som tio år. Många offer vittnar om att de ställts inför ultimatum där de uppmanats att antingen konvertera till islam eller mista livet. Dessa våldshandlingar mot byar där kristna är i majoritet, sprider sig till orter man tidigare trott var säkra, till exempel till delstaten Plateau och ännu längre söderut.

Den radikala islamistiska ideologin har inspirerat eller infiltrerat en mängd utbrytargrupper som Islamic State West Africa Province (ISWAP), en fraktion i Boko Haram, och är verksam i fyra länder. Man får lokalt

stöd genom att fylla tomrummet efter obefintlig samhällsservice och myndighetsutövning. Men ISWAP-krigare har halshuggit kristna biståndsarbetare och publicerat videor där de säger att de ska döda varenda kristen de tar till fånga, som hämnd för de muslimer som fått sätta livet till i tidigare religionskonflikter i Nigeria. Flickor som har kidnappats under 2019 torterades medan de talade i telefon med sina föräldrar, för att pressa upp lösensummorna.

Men det är inte bara militanta grupper som kidnappar kristna kvinnor och flickor. Rapporter visar att kristna skol flickor i tonåren ibland kidnappas av personer på hemorten, utsätts för fysiska, sexuella och psykiska övergrepp, tvångsomvänds till islam för att i många fall sedan giftas bort med äldre muslimska män – utan något rättsligt efterspel.

Berättelserna om hur nigerianska och andra västafrikanska flickor behandlas liknar rapporterna om koptiska kristna flickor i Egypten (plats 16), där en före detta kidnappare erkänt ”att [de] får betalt för varje koptisk flicka de kan fånga”.

2. Militant islamism sprider sig över Syd- och Sydostasien

Radikala islamistiska ideologier har spridits inte bara i Afrika söder om Sahara, utan har även i Syd- och Sydostasien. Det visade sig inte minst i det oväntade attentatet i Sri Lanka (plats 30, upp från 46 i WWL 2019) under påsken 2019. Över 250 personer dödades och 500 skadades, i attacker mot katolska och protestantiska kyrkor och mot hotell. 176 barn förlorade den dagen minst en av sina föräldrar. En liten militant inhemsk grupp, NTJ, som tidigare främst har varit anti-buddhistisk, och som sympatiserar med IS, stod bakom attackerna. Attentaten gjorde säkerhet till den största frågan i de allmänna valen samma år. Internationellt sett hörde påskattentatet till ett av de allvarligaste sedan 9/11 2001.

I Filippinerna (som inte finns med på topp 50) dödades 20 personer och mer än 100 skadades i januari 2019, när katedralen i Jolo, en ö i landets södra delar, bombades två gånger av medlemmar i terrorgruppen Abu Sayyaf. Gruppen säger sig lyda under IS. Gruppen hade utestängts från förhandlingar som ledde fram till en folkomröstning som hölls en vecka före attacken, där man röstade om utökat självstyre för den muslimdominerade provinsen Mindanao i södra Filippinerna.

I Pakistan (plats 5) dominerar islam alla områden i livet. Med tanke på hur starka de radikala islamistiska grupperna är, särskilt Tehreek-e-Labbaik – som gick i spetsen för de stora protesterna som krävde att Asia Bibi skulle avrättas – kan man inte inom överskådlig tid förvänta sig någon uppluckring av hädelselagarna. Mer än 20 kristna sitter i fängelse, antingen redan dömda eller anklagade för hädelse.

3. Organiserade brottslighet sprider sig i Latinamerika och drabbar kristna som ifrågasätter den

Korruptionsskandaler skakade 2019 många länder i Latinamerika. Ofta har de statliga strukturerna vittrat sönder, och misstron mot makthavarna lett till större social oro. Detta gör det lättare för organiserade ligor och milisgrupper att härja fritt, något som drabbar kyrkan och dess ledare, som blir mer utsatta. En del präster och pastorer har utsatts för utpressning, blivit bortförda, mördats eller blivit hotade till livet så att de har tvingats fly, till exempel i Colombia (plats 41, upp från 47 i WWL 2019) och Mexiko (ej kvar i WWL 2020, ner från 39 i WWL 2019).

4. Risken att bli förföljd blir digital: Övervakningsstaten på frammarsch

I dag kan man med rätta påstå att det finns fler kristna i Kina (plats 23, upp från 27 i WWL 2019) än medlemmar i det kinesiska kommunistpartiet. De kristna anses utgöra ett hot mot president Xi Jinpings styre, eftersom de – liksom andra religiösa grupper – tillber en makt som anses högre än vad han och kommunistpartiet är.

Men eftersom man inte kan sätta de drygt 90 miljoner kristna bakom galler satsar man på att övervaka dem istället. Kina och andra diktaturer, som redan i stor utsträckning inskränkt religionsfriheten, ökar användningen av biometrisk teknologi och artificiell intelligens.

Ordföranden i det statskontrollerade protestantiska samfundet Tresjälv-kyrkan anklagade i mars ”kinafientliga krafter i väst” för att försöka ”påverka Kinas sociala stabilitet och till och med undergräva Kinas politiska makt med hjälp av kristendom”. Trots sådana partivänliga kommentarer upplever vissa Tresjälv-kyrkor allvarliga svårigheter med myndigheterna.

Konsekvenserna av de nya regler som rör religionsfrågor, som har varit i bruk i nästan två år, blir allt mer tydliga. Det är bland annat förbjudet för barn under 18 år att gå i kyrkan. Detta förbud har verkställts över hela landet, speciellt i provinsen Henan, som är en av de provinser med högst andel kristna i landet, samt i Gansuprovinserna.

Att kyrkor är registrerade i Tresjälv-rörelsen skyddar dem inte från trakasserier eller från att till och med stängas ner. De blir inte bara tvungna att ta ner sina kors och utsätta sig för byråkratiska kontroller, utan de måste allt oftare dessutom installera kameror och utrustning för ansiktsgenkänning. Det har kommit rapporter om detta i den centrala provinsen Hubei.

I försök med det sociala poängsystemet, där myndigheterna i framtiden kommer att bedöma alla medborgare, för att kunna belöna goda medborgare och bestraffa dåliga, uppger myndigheterna på en ort (Rongcheng i Shandongprovinserna) ha beslutat sig för att ge minuspoäng till dem som ”illegalt sprider kristendomen”. Med en ny lag som kräver obligatorisk ansiktsgenkänning när man köper mobil och som knyter internet till poängsystemet, kommer det att bli allt svårare för kristna att vid behov hålla en låg profil.

Myndigheterna drog i september 2018 upp nya riktlinjer för att kontrollera ”kaotisk” information om religion. Material på internet är till stor uppmuntran för kristna, särskilt i avlägsna trakter. Att dela sin tro på nätet kommer att vara tillåtet först sedan provinsens avdelning för religiösa frågor har utfärdat ett tillstånd.

Också i Indien (plats 10) fortsätter man att utveckla biometriska system. Under det ledande partiet BJP:s (Bharatiya Janata Party) andra valperiod fortsätter en ultranationalistisk Hindutva-ideologi att breda ut sig. Enligt denna ideologi måste man vara hindu för att vara indier. BJP har inte bara haft strategiska framgångar i och med Högsta domstolens beslut att tillåta återuppbyggnaden av hindutemplet i Ayodha, utan har också en återkommande plan på att utvidga förbudet mot ”tvångskonverteringar” till andra religioner, som för tillfället tillämpas i nio delstater.

I januari 2020 ska den indiska regeringen införa ett landsomfattande system för ansiktsgenkänning, i syfte att underlätta polisens arbete. Men teknologin har visat sig otillförlitlig vid identifieringen av människor med mörkare hy och från etniska minoriteter. Därmed riskerar den att bidra till systematisk diskriminering. Med åtminstone 477 fall av våld och hatbrott mot dessa grupper under det gångna året – detta i kombination med rättslöshet när polisen ställer sig likgiltig eller till och med står i maskopi med förövarna – får kristna att frukta ytterligare trakasserier. Dessutom fortsätter massmedia att utmåla kristna som ”västerlandets agenter”, och man undersöker noga den utländska finansieringen av ideella organisationer.

5. Kristendomen är på tillbakagång i Irak och Syrien på grund av stridigheter och politisk oro

Nästan nio års inbördeskrig i Syrien (plats 11) och åtskilliga års stridigheter i Irak (plats 15, 13 i WWL 2019) fortsätter ödelägga kristna lokalsamhällen. I Irak fanns det 1,5 miljoner kristna före 2003, i dag beräknas omkring 200 000 kristna finnas i landet, en minskning med 87 procent på en enda generation. Bara ett fåtal kristna har återvänt till sina hembyar på Nineveslätten för att bygga upp sina hem igen. Men det instabila säkerhetsläget, dåliga utbildningsmiljöer, hälsoproblem och utbredd arbetslöshet komplicerar situationen. De

Iranstödda shiitiska milisgrupperna fortsätter att hota, trakassera och sätta skräck i de kristna i området.

Sommaren 2019 fanns uppskattningsvis 50-75 kristna bofasta i Mosul, två år efter att staden hade återerövrats från IS. Den kaldeiske katolske patriarken Louis Sako har varnat för att shiitiska grupper på nytt försöker åstadkomma en ”demografisk förändring” på Nineveslätten.

Under tiden råder det fortsatt generellt ett instabilt läge på grund av demonstrationerna mot den irakiska härskarelitens korruption. Detta avskräcker flyktingar från att återvända.

I Syrien är bilden mer svåröverskådlig. Av en kristen befolkning på 2,2 miljoner före konflikten beräknas cirka 750 000 bo kvar. Många av de unga har gett sig iväg. Den maronitiska biskopen i Damaskus, Samir Nassar, säger att kyrkans profil numera är ”åldrande och med en osäker ställning”. I regeringskontrollerade områden är livet bland ruinerna dock något så när normalt.

Det råder brist på drivmedel, vatten och mat. Dessutom är sjukvården eftersatt, liksom möjligheterna till utbildning och anställning. Den syriska kristna befolkningen är fortfarande i stor utsträckning flyktingar i sitt eget land eller utomlands. Enbart under det senaste året har gruppen kristna i Aleppo krympt med 10 procent, till färre än 30 000, enligt en katolsk hjälporganisation. Manliga flyktingar som väljer att stanna i Libanon och Jordanien vill inte återvända, av fruktan att bli inkallade till armén.

Dessutom har den turkiska invasionen i nordöstra Syrien direkt påverkat minst 40 000 kristna, i den kurdiska regionen. De fruktar att Turkiets återflyttningsplan för syriska flyktingar också utgör en demografisk förändring, som är avsedd att öka den arabiska, sunnitiska närvaron i området - till nackdel för kurder och andra grupper, däribland kristna.

6. Några goda nyheter?

Pakistan

Asia Bibi, som tillbringade åtta år i fängelse – falskt anklagad, och dömd till döden för, hädelse – i fick äntligen lämna Pakistan och flytta till Kanada, där hon kunde återförenas med sin familj. Trots flytten lever de av säkerhetsskäl under en ny identitet. Hennes avresa försenades med ett halvår efter frikännandet av Högsta domstolen. Ändå innebar den en välbehövlig uppmuntran för landets utsatta kristna minoritet. Många trodde aldrig att de skulle få se henne frisläppt.

Pakistans nye överdomare sa att om hennes fall inte hade varit så känsligt hade hennes anklagare dömts till livstids fängelse för mened. När Asia Bibi till slut uttalade om fallet sa hon att hon förlät dem som hade satt henne i fängelse och bad människor att inte glömma bort andra ”som sitter i fängelse år in och år ut och också behöver få sin sak objektivt prövad”.

Nordöstra Kenya

I Mandera, på gränsen mot Somalia, har ett antal kristna blivit dödade av al-Shabab, bland annat dödades lärare som hade flyttat dit från andra delar av Kenya. Men ibland sker något överraskande: I juli 2019 kom besked om att beväpnade män var på väg till en byggarbetsplats, för att kidnappa eller döda ett tjugotal kristna. De kristna varnades av andra kollegor, så att de snabbt kunde sätta sig i säkerhet. Byggarbetarna som varnat de kristna stannade kvar och mötte de tre beväpnade männen öga mot öga och meddelade att det inte fanns några främlingar på arbetsplatsen. De beväpnade männen avlossade några skottsälvor innan de gav sig iväg, men ingen blev skadad.

